

4. Управление ГО «Белорусская железная дорога» [Электронный ресурс]. – 2010. – Режим доступа: <http://www.rw.by/index.php/15.0.0.0.0.0.html>. – Дата доступа: 11.11.2009

РЕЗЮМЕ

В статье содержится анализ причин и основных направлений развития государственного частного партнерства в мировой экономике. На основе анализа международной практики автор рассмотрел преимущества и недостатки инструментов ГЧП в Республике Беларусь (на примере железнодорожного транспорта).

Ключевые слова: инфраструктура, железнодорожный транспорт, аутсорсинг, государственно-частное партнерство.

РЕЗЮМЕ

Стаття містить аналіз причин і основних напрямків розвитку державного приватного партнерства у світовій економіці. На основі аналізу міжнародної практики автор розглянув переваги та недоліки інструментів ДПП у Республіці Білорусь (на прикладі залізничного транспорту).

Ключові слова: інфраструктура, залізничний транспорт, аутсорсинг, державно-приватне партнерство.

SUMMARY

Author analysis main reasons and public-private partnership (PPP) trends in world economy. On the basis of world practices author gives advantages and disadvantages of PPP instruments in Republic of Belarus in railways.

Keywords: infrastructure, rail transport, outsourcing, state-private partnership.

ГЛОБАЛЬНІ ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ І ОСВІТИ

Лук'яненко Д.Г., д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародного менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

Солодковський Ю.М., к.е.н., доцент кафедри міжнародної торгівлі ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

В сучасних умовах, коли не визначеними і суперечливими виглядають перспективи світогосподарського розвитку, потребується поглиблений неупереджений науковий аналіз і системне осмислення нових реалій. Економічна теорія у традиційних парадигмах лише із очевидним запізненням інтерпретує переважно кількісні трансформаційні зміни, продукуючи відповідні базові характеристики економіки – постіндустріальна, інноваційна, креативна, інформаційна, віртуальна, мережева, інтелектуальна тощо. Стосовно оцінки новітніх викликів, суперечностей, асиметрій диференційовані економічні науки демонструють свою методологічну неспроможність. Неадекватною з огляду на сучасні можливості виглядає і прогностична функція економічних досліджень.

Передумови новітньої економічної методології формуються у дослідженні феномену глобалізації, яка у безпрецедентному своєму прояві є джерелом і стимулятором конкурентного розвитку і прогресу (рис. 1).

Разом із тим у сучасних проявах економічна глобалізація є не прямолінійною і гомогенною, її витрати і переваги розподіляються нерівномірно, асинхронно і непропорційно, насамперед, у міжкраїновому плані.

В умовах глобалізації генеруються технологічні, інформаційні, економічні, соціокультурні та міжцивілізаційні виклики, що обумовлюють відповідні асиметрії сучасного світогосподарського розвитку. Глобальні економічні асиметрії (фінансово-інвестиційні, виробничі, торговельні, інфраструктурні) доцільно розглядати у контексті асиметрій технологічних та інформаційних, що у неоднорідному соціокультурному середовищі обумовлює геополітичні і міжцивілізаційні асиметрії.

Глобальна економіка, що формується, з одного боку, може розглядатись як суб'єктно, функціонально та інституційно структурована багаторівнева система, основним інтегруючим елементом якої є глобальний ринок. З другого боку, на сьогодні мова не йде про універсальність та досконалість цієї системи, а скоріше про: глобальну доступність ресурсів та інновацій; глобальний

характер факторної мобільності; глобальну ринкову уніфікацію та регуляторну гармонізацію; глобальну індивідуалізацію і корпоратизацію; регіонально-континентальну консолідацію; синхронізацію темпів та рівнів економічного розвитку в умовах циклічної кризовості; глобальну соціологізацію та політизацію економічних взаємовідносин. В структурі глобальної економіки початку XXI століття присутні сегменти доіндустріалізму, індустріалізму і постіндустріалізму, анклав інформаційної, нової, віртуальної, інтелектуальної економік. Іншими словами вона є і багатоукладною і змішаною, де взаємодіють як багатолікий ринковий капіталізм, так і, наприклад, державний соціалізм.

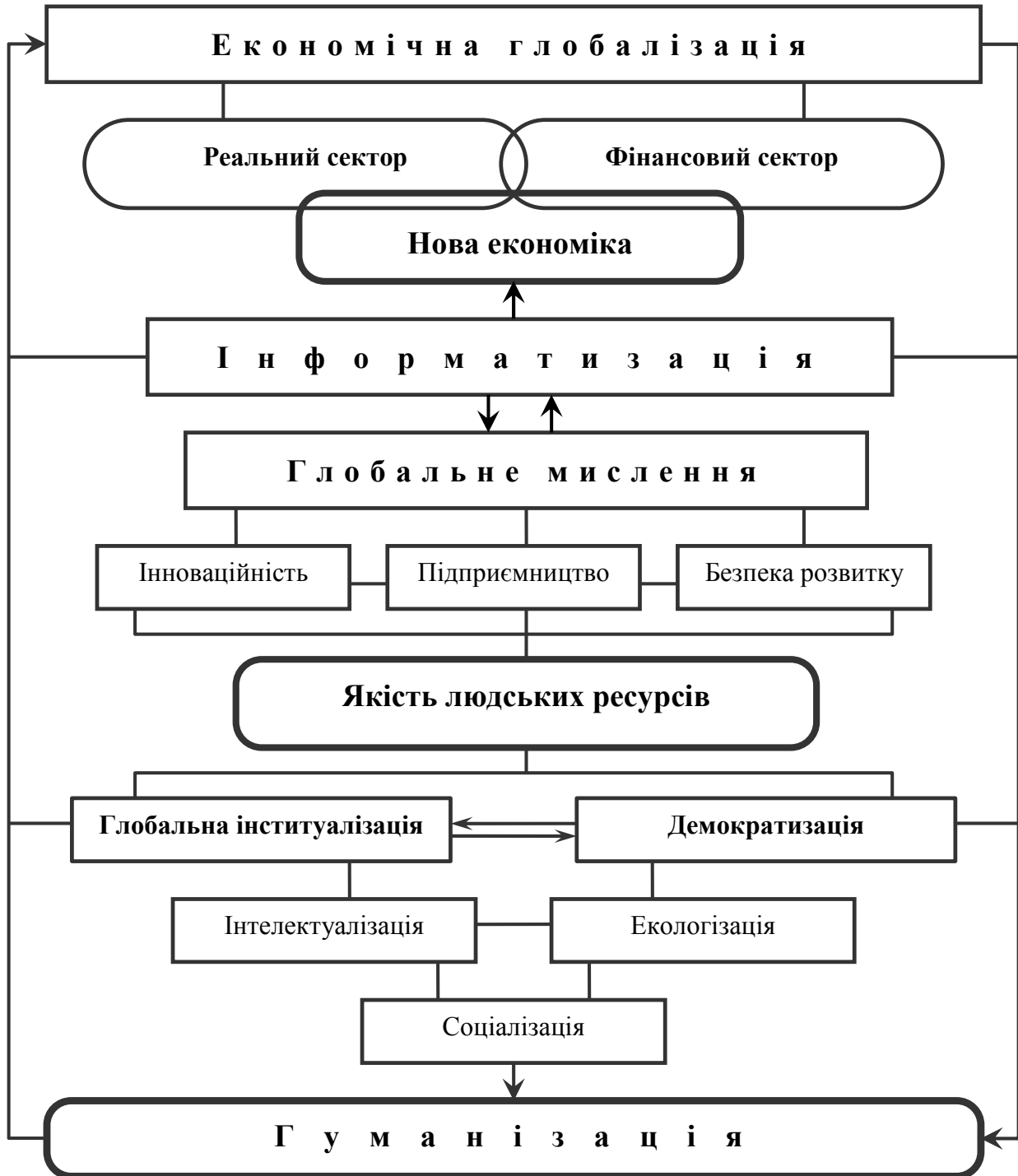

Рис. 1. Імперативи і детермінанти глобалізаційного прогресу

В процесі становлення глобальної економіки, *по-перше*, дискредитуються традиційні фактори розвитку. Сучасна економічна теорія та світогосподарська практика демонструють, що наділеність природними та трудовими ресурсами вже не визначають економічний успіх країн і регіонів. У постіндустріальних економіках, де домінують послуги і провідним «класом» стають технократи,

експерти, консультанти, інвестиції переорієнтуються з розширення виробництва і накопичення матеріальних активів на розвиток «людського капіталу». Все більше це економіки матеріалізованих знань, тобто інноваційні економіки.

В сучасних умовах інформація (доступ до знань, інновацій, комунікацій) стає не просто самостійним фактором розвитку, а вирішальним, коли лідерство у інформаційно-масмедійній сфері стає вирішальним фактором глобального лідерства. Стимулюється осмислення глобалізаційних процесів у парадигмі «інформаційного суспільства» та «нової економіки».

По-друге, все більш відчутною стає дискредитація традиційних суб'єктів світової економіки. Держави (національні економіки) втрачають функцію основного структурного елемента світової економіки, коли на рівноправні і навіть більш значні ролі, претендують не тільки ТНК, регіональні міждержавні інтеграційні об'єднання, міжнародні організації, але й практично екстериторіальні й функціонально автономні міста – світові фінансово-інноваційні центри, окремі індивіди – крупні бізнесмени, топ-менеджери, інтелектуали.

По-третє, спостерігається очевидна дискредитація реального сектору світової економіки. Зародившись на товарних ринках, внаслідок спочатку збутової, а потім виробничої діяльності ТНК, останніми роками глобалізація розвивається переважно на фінансово-інвестиційній основі, чому сприяв вільний рух капіталу у глобальній інформаційно-комунікаційній мережі при суттєвих обмеженнях на ринках товарів, послуг, робочої сили. На сьогодні обсяги операцій на міжнародних кредитних, інвестиційних і, особливо, валютних ринках в сотні разів перевищують обсяги виробничої і товарно-збутової діяльності, на фондовому ринку спекулятивні операції сягають 95% їх загального обсягу, тому глобальна економіка багато в чому є спекулятивною. Разом із тим, відірваний від параметрів реального економічного середовища спекулятивний фінансовий капітал реалізує себе у реальних виробничих активах, комерційній і особистій нерухомості, ігноруючи цінові пропозиції і етичні норми, що загрожує, на наш погляд, глобальною дестабілізацією. Це сповна демонструє перманентність фінансових криз, які, по-суті, стають глобальними.

По-четверте, у соціокультурному та загально цивілізаційному контексті глобалізація вочевидь дискредитує традиційні уявлення стосовно умов, факторів, джерел і критеріїв успіху і лідерства особистостей, малих і великих груп людей практично всіх сфер діяльності корпорацій, країн, регіонів світу. При цьому масовій матеріально-споживчій мотивації не притаманне розмаїття форм і конкуренція, а навпаки – міжкультурна уніфікація. На основі абсурдної за своєю сутністю та сучасними проявами "гонкою за багатими" бізнесменами, корпораціями, містами, країнами відкриваються загрозливі для прогресивного розвитку людської цивілізації морально-етичні ніші духовної деградації. Справа навіть не в тому, що глобальні потоки стандартизованих товарів та уніфіковані засобами глобальної реклами принади «суспільства споживання» дискредитують національні кордони й державне регулювання. Найбільш загрозовим є нехтування національними культурами, зведення їх до зовнішніх проявів і фольклору, що підриває здатність творити самостійну культуру та суспільство.

По-п'яте, за умов глобалізації, дискредитуються конкурентні механізми ринку. Конкуренція, залишаючись рушійною силою розвитку у ринковому середовищі, трансформується від досконалої до недосконалої і далі до глобальної конкуренції. Виникає якісно новий стан ринку – "гіперконкуренція", коли швидкість змін правил «глобальної гри» дозволяє адаптуватись до них лише найбільш дієздатним та активним організаціям, здатним формувати глобальні конкурентні переваги. Це потребує випереджувальних організаційно-структурних змін на високоінтелектуальній основі, коли глобальна конкурентоспроможність забезпечується ефективними інноваційними стратегіями розвитку.

У сучасній парадигмі розвитку відбувається переорієнтація на головний ресурс прогресу і процвітання – інтелектуальний капітал, продуцентами і носіями якого є університети. На сьогодні можна говорити не тільки про інтернаціоналізацію, але й про глобалізацію університетської освіти (рис. 2).

У більш вузькому контексті мова йде про глобалізацію процесу наукових досліджень, що стосовно економічної науки проявляється у: глобалізації об'єкту та предмету досліджень; становленні у якості головного фактологічного джерела досліджень глобального інформаційного ресурсу; глобальному характері організації наукових досліджень та використанні їх результатів. Не випадково на кінець ХХ-го століття припадає і період становлення нової науки – глобалістики. Методологія якої має апріорі міждисциплінарний характер (школи і концепції сталого, контрольованого чи безпечного розвитку, універсального еволюціоналізму, інституціоналізму, міжнародної політекономії, глобальної соціалізації та ін.). Хоча у межах традиційної економічної науки важко чітко визначитись із предметом і об'єктом глобалістики, однак на сьогодні вона вочевидь

інтегрує творчі зусилля представників багатьох наук, тим самим нівелюючи чи універсалізуючи й різні підходи щодо дослідження глобальних проблем розвитку.

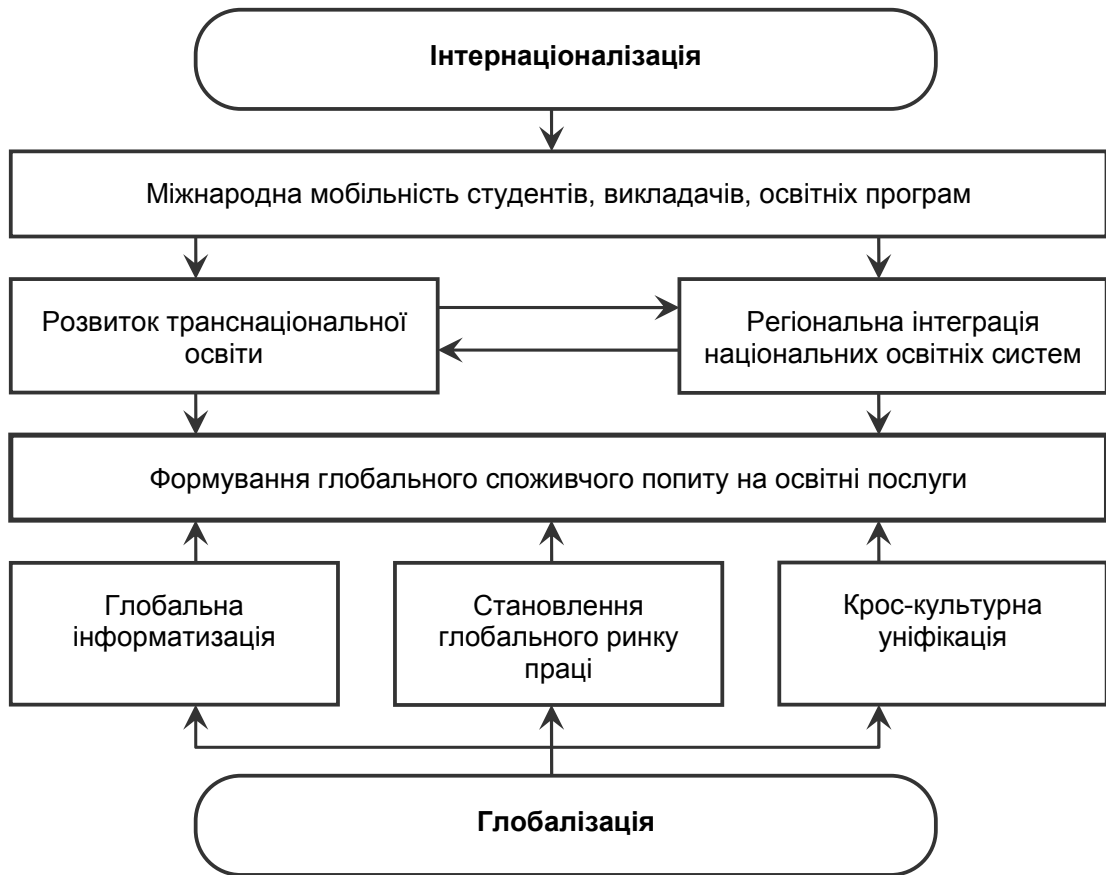

Рис. 2. Інтернаціоналізація і глобалізація університетської освіти

У парадигмі компетентнісного підходу до навчання економістів-міжнародників принципове значення для підготовки конкурентоспроможних фахівців мають:

- знання тенденцій і закономірностей економічної глобалізації; тенденцій розвитку та механізмів функціонування ТНК; системи і основних моделей управління людськими ресурсами багатонаціональних корпорацій;
- вміння аналізувати і прогнозувати шляхи і параметри розвитку глобальної економіки; використовувати інструменти реалізації основних функцій менеджменту в практиці управління міжнародними корпораціями за умов багатонаціонального середовища, використовувати інструменти залучення, селекції, мотивації, навчання та просування кадрів фахівців та керівників;
- навички ідентифікувати чинники і механізми функціонування глобального ринку; розробки та реалізації управлінських рішень, що посилюють конкурентоспроможність міжнародних компаній на глобальних ринках; розробки та реалізації кадрових рішень, що посилюють конкурентоспроможність людського капіталу корпорацій;
- застосування сучасного інструментарію обґрунтування і реалізації стратегій розвитку конкурентоспроможності корпорацій, країн і регіонів в умовах глобалізації; сучасних технік бізнес-консалтингу для виявлення ключових проблем ТНК та обґрунтування шляхів їх розв'язання; ефективних технік управління індивідуальним виконанням та командною роботою персоналу з метою нарощування інноваційного потенціалу міжнародних компаній та здійснення змін у відповідності з вимогами глобального середовища.

Загалом, щоби були конкурентоспроможним на сучасному ринку освітніх послуг університет має функціонувати як динамічна інноваційна система, інтегрована у національну та глобальну інноваційні системи (рис. 3).

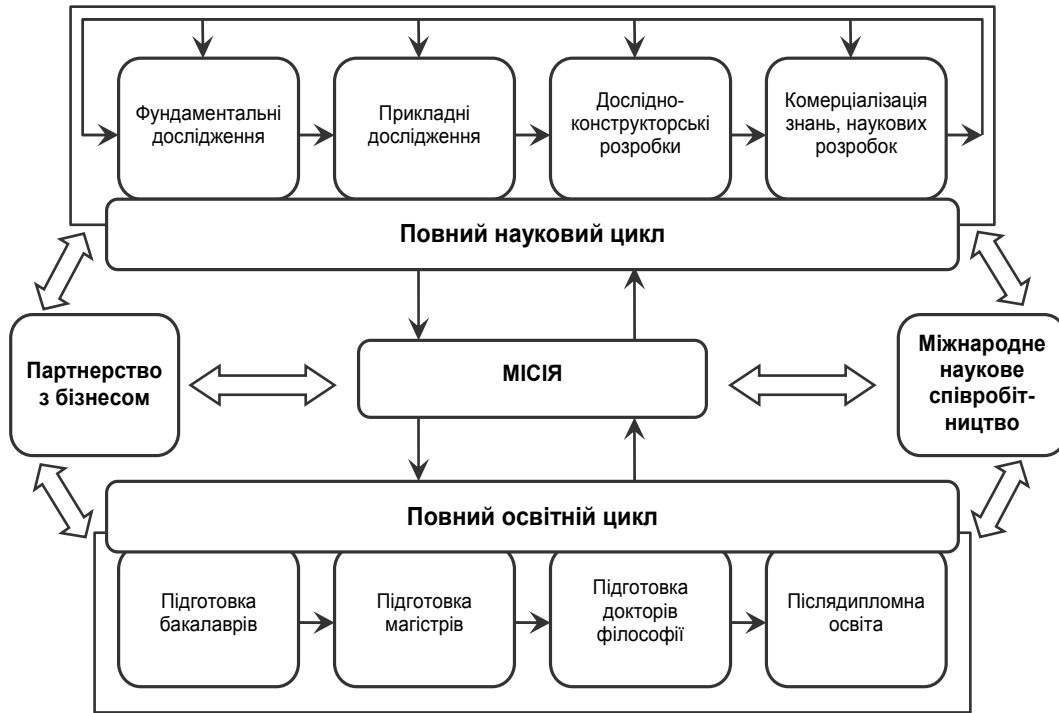

Рис. 3. Інноваційна система університету

Ключовими принципами глобальної конкурентоспроможності університетів є: внутрішня інтегративність освітньої, дослідницької та інноваційно-консалтингової діяльності; регіональна та міжнародна інтегрованість, що забезпечує відповідність світовим освітнім стандартам; демократичність освіти, відкритість і прозорість університетської діяльності; диверсифікованість джерел фінансування, правова та інфраструктурна самодостатність.

У контексті глобальних викликів університетській освіті неупереджених досліджень потребує проблема її віртуалізації. З цивілізаційної точки зору важливо, на наш погляд, усвідомлювати, що у надрах Інтернету зароджується «віртуальна економіка», «віртуальна політика», «віртуальна дипломатія», «віртуальна культура», «віртуальна освіта» (рис. 4).

Рис. 4. Віртуальний контекст глобалізації

Інформглобалізм, домінуючий практично на всіх світових ринках призводить до того, що у всезростаючих обсягах його учасники оперують не тільки віртуальними активами і зобов'язаннями, але й віртуальними знаннями. Глобально організовані мультимедіа-компанії через вплив неекономічного і несилового характеру безпосередньо на розум людей фактично пригнічують індивідуальність, інтелект, нещадно при цьому їх експлуатуючи. Ілюзія відсутності очевидних для

традиційної свідомості обмежень робить людинку більш вільною в реалізації свого потенціалу, що сприяє підвищенню суспільної продуктивності. Одночасно, можливість безпрецедентного оперативного мас-медійного впливу на свідомість вже реально формалізує більшість сфер життєдіяльності, нав'язує суспільству стандарти глобальної псевдокультури. Разом із тим, реалії інформаційної епохи стимулюють інтелектуальний індивідуалізм, оскільки найбільш креативна частина інформаційних цінностей цивілізації міститься не на матеріальних носіях (вінчестерах, CD, серверах Інтернету), а у головах людей, їх кваліфікаціях, талантах, інформованості та сприйнятливості до творчого саморозвитку. У цьому контексті перспективи розвитку пов'язуються із становленням «інтелектуальної економіки». Важливо, що у сучасному конфліктно-кризовому середовищі уможливлується позитивне «глобальне мислення», формувати яке мають, в першу чергу, університети.

РЕЗЮМЕ

В умовах глобалізації якісно трансформуються умови людської життєдіяльності. Відбувається переорієнтація ресурсів розвитку на інтелектуальний капітал, продуцентами і носіями якого є університети. Глобальна інформатизація становлення глобального ринку праці, крос-культурна уніфікація формують глобальний споживчий попит на освітні послуги. Щоби бути конкурентоспроможним, університет має функціонувати як динамічна інноваційна система, інтегрована у глобальний ринок освітніх послуг.

Ключові слова: глобалізація, глобальна економіка, глобальний ринок праці, глобальне мислення, університетська освіта.

РЕЗЮМЕ

В условиях глобализации качественно трансформируются условия человеческой жизнедеятельности. Происходит переориентация ресурсов развития на интеллектуальный капитал, продуцентами и носителями которого являются университеты. Глобальная информатизация становления глобального рынка труда, кросс-культурная унификация формируют глобальный потребительский спрос на услуги образования. Чтобы быть конкурентоспособным, университет должен функционировать как динамическая инновационная система, интегрированная в глобальный рынок образовательных услуг.

Ключевые слова: глобализация, глобальная экономика, глобальный рынок труда, глобальное мышление, университетское образование.

SUMMARY

Under globalization the terms of human vital functions are being transformed qualitatively. The reorientation of resources for intellectual capital development by universities which are its producers and bearers, is taking place. Global informatization of global labour market formation and cross-cultural unification shape the global consumer demand for educational services. To be competitive a university must function as the dynamic innovative system integrated in the global market of educational services.

Keywords: globalization, global economy, global labour market, global thinking, university education.

СПЕЦИФІКА І ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ

Лук'яненко Л.І., к.е.н., доцент кафедри міжнародного обліку і аудиту ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

Любенюк Н.О., здобувач кафедри міжнародного обліку і аудиту ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

Суспільство ХХІ століття в повному обсязі можна назвати інформаційним. За умов зменшення запасів природних ресурсів саме інформація виступає ключовим елементом в сучасній економічній системі. Інформація яка втілена в інтелектуальному капіталі та прогресивних технологіях – це основа інтелектуального потенціалу суспільства. Переваги знаходяться в тих суб'єктів економічної системи, хто має власність на інформацію – інтелектуальну власність.

Інтелектуальна власність в широкому розумінні – це матеріально виражений результат розумової діяльності, закріплений законом права та офіційними документами на нього, які надають автору виключні права на результат своєї діяльності. Предметом інтелектуальної власності виступає інформація, яка може бути представлена на матеріальному носіїві та розповсюджена в необмеженій кількості копій. Об'єкти інтелектуальної власності мають правову охорону. На міжнародному ринку